

Sivan SOTE

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Vammaispalveluihin liittyvää lainsäädäntöä osa 2. Henkilökohtainen apu ja vammaispalvelun kuulumiset

Vammaisneuvosto 14.3.2024
palvelupäällikkö Kristiina Räsänen

**Henkilökohtaisen avun järjestämistavat ja- sisällöt
sekä henkilökohtaisen avustajan tehtävät**

Vammaispalvelun ajankohtaiset

Mitä henkilökohtainen apu on?

- VpL 380/1987, 8 c-d §.
- Henkilökohtainen apu on toisen ihmisen antamaa välttämätöntä apua niissä (tavanomaisen elämän) asioissa, joita henkilö ei pysty kokonaan tai osittain itse vammaan tai sairauden vuoksi tekemään.
- Henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vammaan tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista.
- Voimavaraedellytykset täyttyvät ja avohuollon palvelut riittävät.
- Henkilökohtaisen avun ulkopuolelle jäävät sellaiset henkilöt, joiden avun tarve perustuu pääosin hoivaan, hoitoon ja valvontaan ja toimintarajoite johtuu ikääntymisestä.

Mihin henkilökohtaista apua myönnetään ja kuinka paljon? Mikä järjestämistapa?

- Henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä omien valintojensa toteuttamisessa niin kotona kuin kodin ulkopuolella: päivittäisissä toimissa, työssä ja opiskelussa tarpeen mukaisesti. Harrastuksissa, yhteiskunnallisessa osallistumisessa, sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä min 30 h/kk.
- Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma on keskeisessä asemassa riittävää tuntimäärää arvioitaessa.
- Siun sotessa henkilökohtaista apua järjestetään: työnantajamallilla, oman toimintana ja palvelusetelillä. Palvelun järjestämistapa arvioidaan asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen perusteella.

Henkilökohtainen apu päivittäisissä toimissa

- Päivittäisiä toimia ovat toiminnot, joita ihmiset elämässään tekevät joka päivä tai harvemmin, mutta kuitenkin toistuvasti. Esimerkkeinä päivittäisistä toimista ovat kotona ja kodin ulkopuolella tapahtuvat jokapäiväiset ja yleisesti elämässä tapahtuvat asiat ja toimet: liikkuminen, pukeutuminen, henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen, ruoka- ja vaatehuolto, kodinhoito, avustaminen kaupassa ja muussa asioinneissa jne.

Henkilökohtainen apu työssä- ja opiskelun tukena, harrastuksissa, yhteiskuntaan osallistumisessa, sosiaalisessa kanssakäymisessä sekä perusopetuksessa

- Henkilökohtaista apua on järjestettävä työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee. Laissa ei ole määritelty enimmäistuntimäärää, vaan arviointi tehdään yksilöllisen tarpeen perusteella.
- Perusopetuksen osalta henkilökohtaisen avun ensisijainen järjestämisvastuu on kunnan sivistystoimella.
- Harrastuksia, yhteiskuntaan osallistumista ja sosiaaliseen kanssakäymistä varten henkilökohtaista apua on järjestettävä vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

Avustajan tehtävien rajaukset

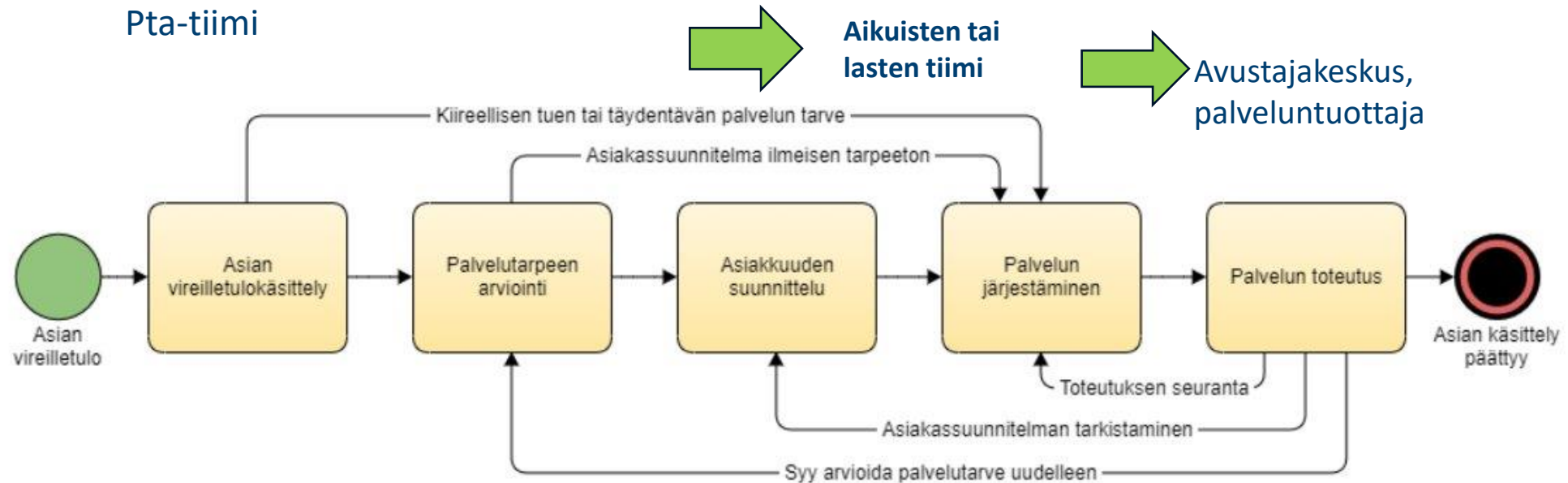
- Avustajan tehtävät ja tehtävien rajaukset ovat samat huolimatta palvelun järjestämistavasta.
- Avustaja auttaa niissä tehtävissä joista asiakas ei suoriudu, mutta ei tee puolesta.
- Avustaja ei ole vastuussa työnantajansa raha-asioiden hoidosta.
- Avustaja ei käy asiakkaan puolesta asioilla esim. kauppa-asiointi.
- Avustaja ei kuljeta asiakasta omalla autollaan, mutta avustaja voi kuljettaa asiakkaan autoa mikäli näin sovitaan.
- Avustaja ei ole vastuussa työnantajansa terveystyöväkävitymisestä.
- Henkilökohtaista apua ei myönnetä, jos henkilö tarvitsee apua ainoastaan siivoamisessa. (huom. suursiivous-siistiminen)
- Avustaja ei tee työtä, jota ei hallitse ja jonka epäonnistuminen voi aiheuttaa vakavaa vaaraa itselle tai avustettavalle.
- Avustaja ei ole koko perheen kotiapulainen. Puoliso ei voi antaa avustajalle työtehtäviä eikä avustajan tehtävänä ole myöskään avustaa muita perheenjäseniä.
- Vammaispalvelulain kriteerit palvelun sisällössä esim. välttämätön ja kohtuullinen.

Henkilökohtaisen avun kehittämistoimet Siun sotessa

- Palvelun myöntämisen kriteereitä on yhtenäistetty.
- Siun soten avustajakeskuksen toimintaa on kehitetty työnantajamallin ja oman toiminnan asiakkaiden palvelussa;
- asiakkaiden työnantajavelvoitteiden hoitamista helpotettu kehittämällä avustajakeskuksen palvelu- ja sosiaaliohjaustoimintaa
- avustajakeskuksen arvioivan avustamista kehitetty asiakkaiden palveluntarpeen arvioimiseksi.
- Palvelusetelipalvelun kehittäminen yhteistyössä palveluntuottajien kanssa.

Sosiaalihuollon palveluprosessi 1/2

Arviointijakso- kuuleminen-muutokset päätöksiin.

Vammaispalvelun kuulumiset

Ajankohtaiset vammaispalveluissa

- Lasten ryhmäkoti 7 paikkaa+ lyhytaikainen hoito 7 paikkaa -hankkeen tarveselvitys aloitettu.
  - Investointisuunnitelmaan kirjattu. Toteutuminen vuosina 2025-2026 Honkalammen alueelle.
  - Huomioidaan myös lastensuojelun ja vammaispalvelujen yhteisasiakkaiden tarpeet.
  - Korvaa Vesikkotien viikonloppuhoidon ja vahvistaa Muksula-Pauliinan toimintaa.

Puhelinneuvonnan aukiolon lisääminen

- Vammaispalvelujen puhelinneuvonta asiakkaille ja yhteistyökumppaneille p. 013 330 2807
- ma–ke klo 8.30–10.30
- Käytössä oc-järjestelmä

- Puhelinneuvonta auki ma- pe aamupäivisin toukokuun aikana.

Kiitos.